

KÖNYVTÁRI MUNKA

A British Library szerepe az országos információellátásban

Az Egyesült Királyság nemzeti könyvtára, a *British Library (BL)* a vonatkozó törvény szerint igen széles körű, átfogó feladatokat, szolgáltatásokat lát el. Alapkönyvtára minden brit szerzői jogú kiadványnak, előállítja a brit nemzeti bibliográfiát, központi intézménye a könyvtárközi kölcsönzésnek, az egyik legnagyobb fejlesztője és működtetője a számítógépes bibliográfiai és egyéb információs szolgáltatásoknak, s ezen kívül legjelentősebb ellátója, támogatója a könyvtári információs kutató–fejlesztő tevékenységnek. A törvény szerint pénzbeli támogatást is kell nyújtania az erre rászoruló könyvtárnak.

A BL irányítója, felügyeleti szerve az *Igazgatótanács*. Egy széleskörűen kiépített tanácsadó testület biztosítja a más könyvtárakkal való kapcsolat kialakítását, a Könyvtár szakszerű működésének támogatását. A BL öt nagy munkaterületéhez kapcsolódóan *tanácsadó bizottság* működik, a kölcsönzési, a bibliográfiai, a gyűjteményi (dokumentumtári), a tudományos referenzskönyvtári, valamint a kutatási–fejlesztési főosztály mellett.

A *gyűjteményi (könyvtári, dokumentumtári) főosztály* nyomtatott könyvek, kéziratok, keleti könyvek és kéziratok szerint tagozódik, és ide kapcsolódik a tudományos referenzskönyvtár. Együttesen a világ egyik legnagyobb könyvtárát alkotják.

1975-ben új katalógust indítottak az angol–amerikai katalógizálási szabályzat alapján, illetve MARC rendszerű szerzői–cím szerinti és *PRECIS (Preserved Context Indexing System = a Brit Nemzeti Bibliográfia Indexelő Rendszere)* rendszerű szakkatalógust készítettek. Fokozatosan lehetővé válik az állományról való tájékoztatás *on-line módon és COM (Computer Output on Microfilm) rendszerrel*. Ha más nagyobb könyvtárak is elfogadják a BL input szabványt közös adatbázis létrehozásához, akkor az állományok kiaknázásának új lehetőségei nyílnak meg.

A nyomtatott könyvek részlegét főként egyetemi, a tudományos referenzskönyvtárat elsősorban ipari és kereskedelmi szakemberek használják. A fő törekvés arra irányul, hogy hozzáférhetővé tegyék a világ jelentős tudományos és műszaki irodalmát, beleértve a legfejlettebb országok szabadalmi irodalmát is. Fontos fejlemény a *számítógépes információkereső szolgálat* kiépítése. Jelenleg 38 féle adatbázis érhető el a brit, európai és amerikai szolgáltatók útján. A gyűjtemények és szolgáltatások igénybevételéről többféle útmutató áll a felhasználók rendelkezésére.

A *kölcsönző szolgálat (British Library Lending Division, BLLD)* talán a legismertebb, adatai imponáló méretűek. Legutóbb 2 645 000 volt az évi igénylések száma. Ennek 83%-át saját állományból elégítették ki; más könyvtárakat is felhasználva az összes igénynek kb. 95%-át teljesítették. A kölcsönző részleg a legfőbb forrása az időszaki kiadványoknak, kutatási jelentéseknek, konferencia-közleményeknek, monográfiáknak. A szolgáltatást egyaránt használják egyetemek, ipari és kereskedelmi vállalatok és kormányzati szervek.

A *bibliográfiai szolgáltatások* számítógépre alapozva működnek, illeszkedve a *BLAISE (British Library Automated Information Service)* rendszerbe. A szolgáltatások négy fő típusa: *on-line szolgálat, mágnesszalag szolgáltatás, szelektív tételek szolgáltatása, helyi katalógusok kiépítését segítő szolgálat*. Az egyik legfontosabb szolgáltatás a Brit Nemzeti Bibliográfia, amelyben 1979-ben kb. 40 ezer tétel regisztrálására kerül sor.

A *kutatási és fejlesztési főosztály* hatékonyan segíti a könyvtári és információs szakmát a rendszerek tervezésében, megvalósításában, összehangolásában, az országos regionális és helyi együttműködés és munkamegosztás ésszerű kialakításában. Problémát okoz, hogy az informatika kutatása nehezen bontakozik ki, és elég nehéz kialakítani egy folyamatos kutatási tervet az alap- és alkalmazott kutatások minden ágában.

A BL automatizált rendszere a jövőben várhatóan továbbfejlődik s megerősödik, és minden érdekelt számára elérhetővé válik. Ezáltal tovább bővíthetnek az együttműködési kapcsolatok, fokozódhat az erőforrások megoszlása, ami lehetővé teszi, hogy a BL és más könyvtárak együttesen valósítsák meg a brit számítógépes információs hálózat tervszerű fejlesztését.

/HOOKWAY, H.: The concept of a national organization for information: the British Library, achievements and potential. = Aslib Proceedings, 31. köt. 2. sz. 1979. p. 88–96./

(Györe Pál)

A wrocławai Műegyetem Központi Könyvtára mint információs központ

A wrocławai Műegyetem szakirodalmi és információs szolgálatának szervezetét és minőségét a lengyel és a külföldi szakemberek egyaránt mintaszerűnek tartják. Tanúsítja ezt, hogy az elmúlt három évben a Központi Könyvtár 1235 szakember-látogatót fogadott.